

СТАНОВИЩЕ

От **доц.д-р Надежда Илиева**, секция „Икономическа и социална география“, департамент География, Национален институт по геофизика, геодезия и география при БАН

Тема на дисертационния труд: „Гръцката културна идентичност и интеграционното взаимодействие между Балканите и Източното Средиземноморие“, представен за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“, по професионално направление 4.4. Науки за Земята (География на страните – регионална и политическа география)

Докторант: Михаела Младенова Донкова

Научен ръководител: доц.д-р Николай Попов

Нормативна уредба: Настоящата рецензия е разработена в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на СУ.

Михаела Младенова Донкова е зачислена със заповед РД 20 – 1004/12.07.2017 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“, като редовен докторант към катедра „Регионална и политическа география“ по научно направление 4.4. „Науки за Земята“, и е отчислен с право на защита със заповед № РД 20-1091 на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“. За научен ръководител на докторанта е определен доц. д-р Николай Попов. Дисертационният труд е обсъден на разширено заседание на катедра „Регионална и политическа география“ при Геолого-географски факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ и е открита процедура за публична защита. Съгласно Заповед № РД 38 - 440/09.09.2021 г. на Ректора на „Св. Кл. Охридски“ е определен състава на научното жури. Спазени са всички изисквания в документацията.

Михаела Младенова Донкова е родена на 14.05.1987 г. в гр. Пловдив. Получава средното си образование в СОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ с интензивно изучаване на гръцки език, бакалавърска степен по История и География в СУ „Св. Климент Охридски“ – 2012 г., магистърска степен по История – „Европейски югоизток“ към СУ „Св. Климент Охридски“ – 2014 г. От 2014 г. работи като учител по географи.

Представеният за рецензиране дисертационен труд е в обем от 303 стандартни страници. В структурно отношение дисертационният труд се състои от увод, три глави, заключение, като всяка една глава съдържа различен брой подзаглавия в зависимост от

съдържанието и целта си. Дисертацията съдържа 12 таблици, 25 фигури, 7 приложения. Използвани са 121 научни източника (от които 3 на латиница и 4 на гръцки език) и 66 интернет източника. В разработката се дава ясна представа за съдържанието на труда, поставената цел, основните задачи, използваните методи и получените резултати. Приложенията и графичните материали отлично допълват и илюстрират основните аспекти от анализа. Структурата и съдържанието на отделните глави следват логичната последователност на изложението за постигането на поставената цел и разрешаването на формулираните шест задачи в увода.

Уводът е с обем 8 страници. В него е подчертана актуалността на темата, формулирани са обекта, целта, предмета и задачите на изследване в дисертационния труд. Актуалността на темата се определя от значителното влияние на гръцката идентичност върху формирането на културата на балканските народи и тези от източното Средиземноморие, което е предопределено от географската близост, както и кипърския национален въпрос, разгледан през призмата на културата и геополитиката. Обект на изследването е влиянието на гръцката културна идентичност в Гърция и Кипър, като основен културно-пространствен елемент на интеграционното взаимодействие между Балканите и Източното Средиземноморие. Целта на дисертационния труд е да се разкрият спецификата и особеностите на съставните компоненти на гръцката културна идентичност, като се моделира и проектира специфичен културен пласт чрез езика и източноправославната вяра в пространството, свързващо Балканите и Източното Средиземноморие. Формулирани са шест задачи за изпълнение.

Глава първа „Култура, език, пространство“ е с обем 85 страници. В теоретичен аспект са изяснени понятията цивилизация, общество, етнос, култура и културна идентичност. Представени са различни хипотези, на основата на литературни източници, за същността, особеностите и еволюцията на горепосочените понятия, пречупени през основните етапи на формиране на елинската култура. Подчертана е водещата роля на езика и религията, като основни елементи на културата. Изяснена е теоретичната същност на културната география.

Глава втора „Гръцката културна идентичност“ е с обем 89 страници. В нея докторантът представя мястото на формиране, спецификата и особеностите на гръцкото културно-цивилизационно пространство през призмата на зараждането на европейската

цивилизация. Представени са различни хипотези за етногенезиса на елините. Проследени са основните периоди на древната гръцка история със своите специфични характеристики, по отношение на езика и писмеността. Акцент в тази глава се поставя на развитието на византийската образователна система и на утвърждаването на православието и приносът на Византия за неговото разпространение. Очертан е териториалния обхват на гръцкото културно и политическо пространство. Изяснено е мястото и значението на Кипър в гръцкото културно пространство, като е направен анализ на геокултурните и геополитическите аспекти на кипърския национален въпрос, подчертана е ролята на източноправославната религия и образование за културната идентичност на Кипър .

Глава трета „България, Гърция и Кипър – културно и интеграционно взаимодействие“ е с обем 45 страници са анализирани лингвистичните влияния между българския и гръцкия език, елинската колонизация по българското черноморско крайбрежие съпроводено с разпространението на гръцкият език и култура, развитието на дипломацията и българо-гръцките взаимоотношения и на външнополитическите отношения между България и Кипър.

В **заключението** са отразени основните резултати от изследването в научно-познавателно и практическо направление.

Заглавието на дисертационния труд предполага две подцели, между които впоследствие е трудно да се намери баланс между тях. Значително по-голямо внимание е обърнато на първата подцел, а именно – гръцката културна идентичност, отколкото на втората, свързана с интеграционното взаимодействие между Балканите и източното Средиземноморие, което е разгледано в обем от 35 страници. Каква е същността на интеграционното взаимодействие и каква е връзката между понятията интеграция и интеграционно взаимодействие? При интеграционните процеси по-силната култура се налага над по-слабата, може би под взаимодействие докторантът има предвид, че българската и гръцката култура са равнопоставени или не? В теоретичната част следва да бъде поместена методиката на изследване, съответно методи, подходи, източници на информация, които са представени съвсем накратко в увода. Представено е лингвистичното влияние на гръцкия върху българския език. Наблюдава ли се обратния процес? Според вас каква е причината културата, идеите, менталитетът, традициите на

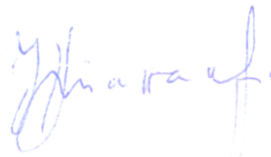
Запада да проникват по-бавно в Изтока и по-конкретно на Балканите. И защо говорим за проникването на Запада в Изтока, а не обратното? Можем ли да посочим конкретно влияние в обратна посока? В кои елементи намираме най-силно изразена „другостта“ между изтока и запада? Може би ценностите, тъй като именно те оказват най-голямо влияние върху формирането на идентичността в съвременния свят между двете пространства? Какво е вашето мнение?

Формулираните три научни приноса имат както теоретичен, така и практико-приложен характер. Те са точно и подробно дефинирани и отразяват постигнатото в дисертационния труд. Авторефератът е с обем от 40 страници. Той отговаря на изискванията и отразява постигнатите резултати.

Представеният дисертационен труд на Михаела Донкова е актуален, дисертабилен и в завършен вид. От направения анализ и получените резултати в дисертационния труд е видно, че формулираната цел е успешно изпълнена. Смятам, че разработката е посветена на значим научен проблем от теорията и практиката, притежава необходимите качества и са постигнати значими научни резултати. **На това основание предлагам на уважаемото жури да присъди на Михаела Донкова научно-образователната степен „Доктор“.**

Гр. София

10.11.2021 г.

Доц. д-р Надежда Илиева